

Phận già nơi xứ lạ

Tôn Thất Đàm

Mỗi người sinh ra đều có một số phận, một đoạn trường và một nỗi niềm phải gánh. Không ai có thể có hạnh phúc hoàn toàn! Số phận ông Trời sắp đặt cho mình ra sao thì chịu vậy. Mặc dầu trong lòng luôn luôn cháy bỏng một nỗi khát khao được sống đời sống hạnh phúc, giàu sang và quyền quý! Trên đời này không có ai thoát khỏi quy luật “sinh, bệnh, lão, tử” của Tạo hóa! Vì thế, bốn phận làm con phải nghĩ đến hoàn cảnh già yếu, bệnh tật của cha mẹ mình, và sự đơn côi của người già!

Tôi đang đứng nhìn một ông cụ đứng ở cột đèn giao thông chờ băng qua đường, bất chợt ông ta chống gậy khập khiễng bước đến cạnh tôi lên tiếng hỏi:

Ông ơi, cho tôi hỏi thăm một chút.

Dạ, có chuyện gì đó ông?

Tôi quay lại sốt sắng hỏi. Ông ta khấn khoản nói:

Tui muốn kiếm phòng mạch Bác sĩ Hoàng, người ta chỉ tui đi lối này mà không biết đường nào? Nãy giờ tui đứng đây chờ coi có ai người Việt đi ngang để hỏi. Ông biết không, làm ơn chỉ giùm tui đi?

Tôi chỉ về hướng không xa phía trước nói:

- Chỉ cách đây mấy “blocks” đường thôi, để tôi dẫn ông đi tới đó.

-Ừa, mà con cái ông đâu sao không đưa ông đi mà để ông đi một mình vậy? Nhà ông ở đâu? Từ nhà ra đây ông đi bằng gì?

- Tui đi bằng xe bus. Xuống xe tui đi bộ từ từ rồi cũng tới. Hôm qua tui có hỏi con tui có rảnh thì chở Ba đi Bác sĩ. Nhưng nó nói nó bận đi làm,

nên tui đi một mình cũng được, để khỏi ảnh hưởng đến công ăn việc làm của nó.

Đưa ông tới trước cửa phòng mạch Bác sĩ Hoàng, tôi cố gắng chờ ông khám xong rồi đưa ông lại trạm xe bus để ông về nhà. Trong lúc chờ đợi xe, ông tâm sự với tôi:

Đây là lời ông cụ kể:

- Tui có 4 người con. Trong 4 người con của tui, một người con trai đã bỏ xác bên đất Miên mà bọn Việt Cộng gọi là đi làm “nghĩa vụ quốc tế”, 3 người còn lại nay đã yên bề gia thất. Lẽ ra ở tuổi này tui đã được an dưỡng để hưởng niềm vui tuổi già bên con cháu chứ! Nhưng cuộc sống mấy ai được như mình mong muốn?

Cụ tâm sự: “Sau ngày 30/4/1975 tui bị bèn “phe thắng cuộc” đẩy tui vào trại tù mà chúng gọi với mỹ từ là đi “học tập cải tạo”. Chúng bảo tui chỉ đem theo tiền ăn trong vòng một tháng thôi. Thế rồi tui đi “mút mùa lệ thủy” sáu năm sau vẫn chưa thấy về. Ở nhà vợ con tui mỗi mòn mong đợi, nhưng thấy chẳng còn hy vọng gì tui sống sót trở về, nên nàng đem con về gởi bên Nội, rồi “ôm cầm sang thuyền khác”! Mà chẳng thà nàng lấy một người đàn ông trong Nam thì cũng được đi. Đây nàng đi theo một tên cán gố, mang AK, đội nón cối, đi dép râu từ trong rừng mới ra, thế mới đau lòng cho tui chứ! Nàng không biết chúng nó là kẻ thù “không đội trời chung” với tui hay sao? Và chúng nó hiện đang hành hạ tui đến “tận cùng bằng số” trong trại tù mà nàng cũng chẳng hề hay biết, vì nàng đã từng chưa bao giờ đi thăm nuôi tui bao giờ!”

Thế rồi, hơn sáu năm sau tui cũng được trở về sum họp với gia đình. Nhưng khi trở lại ngôi nhà năm xưa mà cả nhà tui sinh sống, thì mọi sự đều đã thay đổi. Không thấy vợ con ra mừng đón, mà chỉ thấy thấp thoáng bên trong một gã cán bộ lính già Hồ, chân mang dép râu, đầu đội nón cối, vai mang “sắc cốt”, trên vách tường lại máng một khẩu K.54 nữa chứ! Tui là dân tù “cải tạo” mới được thả về thấy vậy tái da gà, bèn lặng lẽ rút êm!...

Trở về bên Nội, tui ra sức lao động cật lực để nuôi 3 đứa con còn lại cho đến ngày cả mấy cha con tui được chính phủ Hoa Kỳ cho đi tỵ nạn theo diện HO. Sau hơn 25 năm lưu lạc trên xứ người, tui vất vả nuôi các con khôn lớn trưởng thành. Tất cả đều đã công thành danh toại, vợ con đều huê. Tui những tưởng mình sẽ được sống nốt quãng đời vui vẻ bên con cháu...nhưng giờ tui chỉ là gánh nặng cho chúng mà thôi! Lúc đầu con cái tui nó còn nhỏ, tui nó cần tui coi ngó, giữ nhà, giữ cửa. Bây giờ cháu lớn hết rồi, tui nó thấy tui hết xài, thừa thải chướng mắt, cho nên đẩy tui qua hết đứa này tới đứa khác. Hiện giờ tui ở với thằng út, nó cũng thương tui, nhưng đứa con dâu tui nó khó khăn quá. Nếu có chuyện gì cực chẳng đã nhờ nó, thì nó nói nhà này không có ai ở không!

Tui biết đứa nào cũng phải lo đời sống của nó, tui đâu có dám đòi hỏi gì nhiều đâu? Tại làm cha mẹ thì phải lo nuôi nấng làm tròn bổn phận của đấng sinh thành, chứ thật tình tui không trông mong gì tui nó đền ơn, báo hiếu gì cả! Nhưng ngặt một nỗi ở cái xứ này, già cả như tui mà cũng lảm cẩm nữa, nói trước quên sau, thành ra phải sống nương tựa vào tui nó đó thôi! Nhiều khi tui cầu Trời khẩn Phật cho tui chết quách cho xong cái thân già vô dụng này, để khỏi làm phiền con cái! Tui thấy “đa thọ thì đa khổ” thôi! Chứ chẳng vui sướng gì!!!

...Trông người lại nghĩ đến ta! Rồi đây một mai già yếu, bệnh hoạn chắc gì mình thoát khỏi tâm trạng buồn tủi, bơ vơ như ông cụ đây? Phải chăng, đây là viễn ảnh tương lai, là cảnh ngộ chung của phận già, những kẻ sắp kết thúc một cuộc hành trình đầy gian khổ, để về với cõi quê hương vĩnh hằng!?

Người đời thường nói: “Cha mẹ nuôi con biển hồ lai láng. Con nuôi cha mẹ tính thảng tính ngày!” cũng đúng thôi! Chưa chát thay! Một người cha hoặc một người mẹ có thể hy sinh cả cuộc đời, chịu thương chịu khó để nuôi nấng đùm bọc nhiều đứa con. Nhưng nhiều đứa con không

đủ sức cưu mang một người cha già yếu, hay một mẹ già không còn khả năng tự săn sóc mình. Bởi vì, nước mắt bao giờ cũng chảy xuôi, chứ có đâu mưa từ dưới đất mưa ngược lên trời bao giờ đâu? Đó là lẽ đương nhiên!

Sinh thì phải dưỡng. Kẻ sinh thành tất nhiên phải có trách nhiệm nuôi dưỡng đến nơi đến chốn. Còn chuyện báo hiếu thì tùy lương tri và quan niệm đền ơn đáp nghĩa của mỗi người con. Nếu những bậc làm cha mẹ hiểu được tình lý đó thì mới mong tránh khỏi sự buồn tủi, thất vọng khi một ngày nào đó bị con cái ruồng rẫy bỏ rơi! Hơn nữa, cho dù con cái có hiếu thảo với cha mẹ đến đâu đi nữa, cũng không ai trường kỳ phụng dưỡng mãi được, vì sức khỏe của người con rồi cũng lão hóa theo thời gian như cha mẹ thôi. Cho nên tôi cũng không kỳ vọng nhiều con cái sẽ báo hiếu về sau! Tôi nghĩ rằng, sống “thọ” chưa chắc đã là hạnh phúc!

Theo tôi nghĩ trong 3 chữ: “Phước, Lộc, Thọ”, chỉ cần một chữ “Phước” là đủ rồi. Chớ ham chi chữ “Thọ”, sống dai dẳng mãi mà bệnh hoạn triền miên, thì cũng như không!

Tôi vẫn thấy mỗi năm cứ đến ngày “Hiền mẫu”, ngày “Tứ phụ” hay là dịp lễ Vu Lan, trên diễn đàn báo chí hay trang mạng, ôi thôi biết bao là lời hay ý đẹp ngợi ca, vinh danh ơn trời biển của đấng sinh thành. Mẹ cha là tất cả trên đời không còn gì có thể thay thế hoặc so sánh hơn được.

Nhưng thực tế đời thường, chắc gì chính bản thân mình đã có lấy một ngày chăm sóc phụng dưỡng song thân? Hay là cứ than thở vì nghịch cảnh thế này thế nọ, không có cơ hội gần để phụng dưỡng báo hiếu, chỉ có thể bày tỏ bằng lời! Nói thì dễ, nhưng giả như mình sống chung với cha mẹ, phải nuôi người cha mang chứng bệnh Alzheimer mất trí, hoặc người mẹ bị stroke bại liệt nằm liệt giường. Mỗi ngày phải canh giờ cho uống thuốc, đút ăn, thay tả, rửa ráy vệ sinh thì chừng đó chắc gì mình còn tinh thần thoải mái mà vui vẻ với đời!? Có ai mà không biết: “Thờ

Cha kính Mẹ mới là đạo con!”. Nhưng nói là một chuyện, thực hành lại là một chuyện khác, không dễ chi vuông tròn!

Bởi thế, thương thay cho số phận người già sống bơ vợ không có người thân bên cạnh!

Viết đến đây, tôi nhớ lại hoàn cảnh của một người sĩ quan già bạn tôi năm xưa. Sau một thời gian dài trong trại tù “cải tạo” được thả về, thì người vợ đã chết nơi rừng thiêng nước độc gọi là vùng “kinh tế mới”! Còn lại 5 người con (3 trai 2 gái). Ông ở vậy làm gà trống nuôi con, dạy dỗ cho đến ngày được chính phủ Hoa Kỳ cho đi định cư ở Hoa Kỳ. Sau hơn 25 năm lưu lạc nơi xứ người, người cha lo tương lai, dựng vợ gả chồng cho các con xong thì sức khỏe của ông cũng đã sa sút trầm trọng, lại mang thêm chứng bệnh ung thư phổi giai đoạn cuối phải vào bệnh viện. Mấy đứa con cứ đùn đẩy cho nhau không đứa nào chịu vào săn sóc cha già, vì sợ lây bệnh truyền nhiễm của cha. Đứa nào cũng bảo thuê người vào săn sóc cha. Nhưng tiền bạc tính toán chung nhau để thuê người chưa xong, vì cứ so đo kẻ ít người nhiều, thì người cha trong bệnh viện cũng đã qua đời! May trong phòng đôi có hai người bệnh nằm, có một bà khá tốt bụng đang săn sóc cho chồng bà cùng phòng, thấy hoàn cảnh ông cụ quá tội nghiệp, có đồng con mà chẳng ai chịu vào săn sóc, nên bà ta giúp đỡ cho ông luôn! Nào tắm rửa, bón cháo, thay tả cho ông hằng ngày. Sau khi ông cụ chết, người anh cả cùng các em, và mấy con dâu của ông cầm một xấp tiền vào phòng đưa cho bà đã giúp ông cụ trong thời gian qua, gọi là trả công. Nhưng bà ta trả lời: “Tôi không nhận đâu, vì tôi thấy ông cụ có con trai và dâu đông đủ mà không có ai lo lắng cho ổng, nên tôi động lòng thương mà giúp ổng thôi, chứ tôi có phải là người làm công đâu mà nhận tiền!” Mấy người dâu con nghe vậy lặng lẽ rút êm ra ngoài, tự xấu hổ với chính mình!

Thật vậy, phận già ở xứ Mỹ này sao mà đáng cay quá! Đất nước văn minh này chỉ là nơi để cho lớp trẻ có cơ hội vươn lên, là tương lai cho mầm

non vừa chớm nở. Còn người già ở đây, nhất là những người lú lẫn, tật nguyên chỉ là gánh nặng cho con cái và xã hội mà thôi! Không phải như ở quê mình: “Sống lâu ra lão làng” để ăn trên ngồi trước, và được người ta: “kính lão đắc thọ” đâu?

Đất nước này quá văn minh và giàu vật chất, nhưng tình người thì quá nghèo nàn và ít ỏi như một nhà thơ đã viết:

Ở đây,
“Đường phố, phi trường, núi rừng, ruộng đồng quá rộng,
Mà lòng người đa phần tôi gặp,
Lại nhỏ bé đến li ti. Nhỏ bé đến dị kỳ,
Nhỏ bé còn hơn những gì nhỏ nhất!”

Để kết thúc cho thân phận người già nơi xứ người. Tôi nhớ bài học năm xưa trong “Quốc văn giáo khoa thư” mà tôi đã học hồi còn nhỏ ở quê nhà, để nhắc nhở cho con cháu rằng:

“Một người con trai thấy cha mình già cả, tay chân run rẩy, ăn uống vụng vãi, và thường làm rơi vỡ chén bát. Người con trai bèn lấy cái gáo dừa cắt làm đôi để làm cái bát cho cha ăn cơm, để cha có làm rớt bể cũng chẳng sao. Qua ngày hôm sau, người con trai đó thấy con của mình cũng đang ngồi hì hục cắt cái gáo dừa ra làm đôi y như ông đã làm vậy. Ông bèn hỏi: Con làm gì thế? Đứa con trả lời: “Con làm cái bát đựng cơm, để khi ba già như ông Nội, thì con sẽ dành cho Ba ăn!” Đúng là:

“Sóng đầu vỗ đến đâu, thì sóng sau vỗ đến đó!”.

“Hồi trẻ ta đối với cha mẹ ra sao, thì về già con cái ta cũng đối với ta như vậy!”.

Cho nên ở trên đời này:

“Có đó rồi mất theo năm tháng,
Chỉ còn tình thương ở lại đời.” ■